

Disciplin. En ung kvinnlig soldat rättar till uniformen på sin kollega. Det nordkoreanska försvaret, Koreas folkarmé, uppges bestå av 1,21 miljoner soldater.

Landet där tiden står stilla

TEXT: JOHAN AUGUSTIN
FOTO: JONAS GRATZER

Efter en gruppresa i Nordkorea står det klart att det inte är mycket som har förändrats sedan Koreakrigets slut. En liten del av befolkningen tillhör en gryende medelklass, men alla lever i ett övervakningsamhälle. Det omfattande angivarsystemet drabbar även turister.

Vi lever i ett fantastiskt samhälle, det finns inga problem i Nordkorea, berättar "Lee" i minibussens mikrofon, innan vi kliver av. Lee, som egentligen heter något annat, har nyss berättat för gruppen att det bara finns en samhällsklass i Nordkorea.

- Alla är på samma nivå, säger Lee som blivit förvånad när någon i vår grupp frågat

om det finns en medelklass i Nordkorea. Samtidigt lönar det sig att arbeta i ett land som Nordkorea.

- Om du jobbar hårt kan du få en större lägenhet av regeringen, berättar guiden glatt för oss.

Första stoppet på vår noggrant koreograferade stadsrundtur är Korea War Museum. Det är kanske den sevärdesthet som nordkoreanerna helst visar upp för oss västerlänningar. Vi befinner oss i

Pyongyang - Nordkoreas huvudstad, och regimen har nyligen gått ut med informationen att man vill se ett större antal turister i landet.

En kvinna vattnar gräsmattan med en enkel vattenkanna utanför den nyrenoverade byggnaden som utgör War Museum. Med tom blick ser hon på oss i gruppen när vi kommer gående.

Inne i det pampiga museet får vi ta del av den nordkoreanska versionen av kriget som varade mellan 1950 och 1953. En film visas med en tillhörande förinspelad speakerröst som deklarerar att det är den stora "imperialiststaten USA", tillsammans med Sydkorea, som invaderade Nordkorea och därmed bär ansvaret för kriget.

På översta våningen visar en stor roterande panoramamålning hur nord-

koreanerna gick som segrare ur kriget. Inte en enda stupad eller sårad nordkoreansk soldat syns bland skulpturerna - enbart lemlästade soldater från motståndarsidan.

Det mest surrealistiska som vi upplever under stadsrundturen är besöket vid Kumusan Sun Memorial Palace - mausoleet där Kim Il-sung och sonen Kim Jong-ils balsamerade kroppar ligger.

Inga tillhörigheter, förutom plånböcker, får föras in i byggnaden. Mobiltelefoner och kameror är bannlysta, och det är även tuggummi - i fickan såväl som i munnen. Som besökare gäller det att ha sina bästa kläder på sig - helst kostym med slips, och absolut inga blåjeans.

Vi bildar raka led, tillsammans med alla andra turistgrupper som också är på

väg in i mausoleet och går i samlad trupp förbi skorengörare och enorma luftrenare som sprutar starka luftstrålar på oss för att avlägsna eventuella dammpartiklar. Nu är det dags att buga på rad framför "The Great Leader" - tre gånger vid varje sida av glasmonitorn, och likaså längre upp i byggnaden vid gravplatsen som är tillägnad "The Dear Leader". Vid varje vägg står en ensam soldat och snyftar. Samtliga har knappnålar med antingen Kim 1, eller med både Kim 1 och 2 på bröstet. Dessa knappnålar är obligatoriska för alla nordkoreaner att bära varje dag från den dag man fyllt fjorton år.

Det har inte hänt särskilt mycket i Nordkorea under de 60 år som har gått sedan Koreakriget avslutades. Det blir tydligt när vi kör ut från Pyongyang på sex-

filiga Reunification Highway som ska ta oss de 17 milen till den demilitariserade zonen, DMZ.

Trots namnet är DMZ den mest militärt övervakade gränsen i världen. Resan tar tre timmar. Vägen är full av hål som föraren försöker parera så gott han kan. Inga bilar syns till, bara cyklisterna. Någon har en gris fastspänd över pakethållaren.

Vi passerar typiska kommunistgrå, förfallna höghus i en by. Några getter letar efter något att äta längs vägen. Gula risfält och nerhuggna träd. Helt kala kullar. Miljön är skövad sedan länge, och floderna är näst intill uttorkade nu i mitten av september trots att Lee förklarar för oss att det "regnade massor i augusti under regnperioden".

- Vi har en ovanligt het september i år, berättar hon i mikrofonen.

Vi närmar oss staden Kaesong som även innefattar ett industriområde där företag från grannlandet Sydkorea använder tusentals nordkoreanska arbetare. Bomullsfälten i området ger råvaran till textilfabrikerna - men den vattenkrävande grödan gör att vattnet i floderna sinar. I det lilla smutsiga vatten som finns kvar tvättar några kvinnor kläder.

Människor som arbetar på majsfälten är smala, näst intill utmärglade och vi påminns om de svältkatastrofer som tidigare har slagit hårt mot landet. En lastbil kör förbi. På flaket står en ung pojke och skyfflar in kol som driver fordonet och ett svart moln av avgaser bildas.

Många vägspärrar senare - med militärer som inte vill möta våra blickar - kommer vi fram till 38:e breddgraden. Det är den fyra kilometer breda och 25 mil långa gränsen mellan Nord- och Sydkorea. Fotograf Jonas Gratzter ser en chans till en bra bild och passar på när Lee och den andra manlige guiden, som vi kan kalla Mr. P, lättar på sin ständiga övervakning för ett kort ögonblick.

Men busschauffören har sett Jonas ta en bild på en kvinna som sitter intill en vägg. Han ropar till guiderna och soldaterna. Angivelsestystemet sitter djupt inrotat och Lee kräver att Jonas raderar bilden.

Senare på eftermiddagen är vi tillbaka i Pyongyang. Efter att vi har visats runt till åtskilliga skyltar och statyer med de stora ledarna så ska vi få se något alldeles fantastiskt. "Något som vi aldrig kommer att glömma i våra liv", enligt guiderna.

Tillsammans med vad som verkar vara tusentals andra turister och nordkoreaner från elitskiktet samlas vi utanför May Day Stadium som med sina 150 000 sittplatser är en av världens största sportarenor. Här hålls "Arirang Mass Games" som är en dans- och gymnastikshow med 100 000 deltagare.

Det två timmar långa spektaklet är en färgexplosion där tusentals studenter håller upp böcker med färgglada sidor, vars blad de synkroniserat vänder. Bladens färger bildar mosaiker som föreställer landets olika historiepoker. Framför den gigantiska bakgrunden som sägs vara "den största bilden i världen" underhåller akrobater, dansare och personer utklädda till björnar, grisar och drakar oss till öronbedövande musik.

Allt avslutas med en fyrverkeridemonstration som aldrig ser ut att ta slut. Kanske ska det påminna världen om landets kärnvapenarsenal. Applåderna brakar loss och vi går därifrån stumma och utan att inte riktigt veta vad det är vi just har bevittnat. Showen visas varje kväll från juli till slutet av september. Men efter-

Vardagsliv. I skuggan av storpolitik, kärnvapentester och brutala utrensningar i makteliten trängs invånarna i Pyongyang på spårvagnen, vilar under ett träd och tillber Nordkoreas mytologiserade ledare.

som antalet turister ökar så vill myndigheterna förlänga perioden.

Tillbaka i bussen berättar Lee att föreställningen beskriver den "mentala andan i landet" och att "de bästa barnen handplockas och får träna en timme varje dag efter skolan, under ett par månader".

Vi åker vidare till ett mikrobryggeri där gruppen ska prova på nordkoreanskt öl. Vid ett bord sitter två västerlänningar och det visar sig att de bor i staden sedan några år tillbaka. Mannen är affärsman och kvinnan arbetar på en ambassad.

De är öppenhjärtiga och kan nästan inte sluta prata. Men de vill inte berätta

sina namn. Nordkorea är känt för att deportera utlänningar som pratar negativt om styret. Våra guider sitter vid ett annat bord så vi diskuterar tyst, samtidigt som västerlänningarnas övervakande "ängel" sitter i en bil utanför. Deras version av

"DET ENDA SOM HAR FÖRÄNDRATS UNDER DE ÅR JAG HAR VARIT HÄR ÄR ATT VISSA KVINNOR NUMERA BÄR MINIKJOL..."

VÄSTERLÄNSK AFFÄRSMAN

Mass Games låter annorlunda än den vi just har bevittnat.

Enligt mannen tränar barnen dygnet runt. De går inte i skolan och de får ingen ersättning.

- Biljettintäkterna (upp till 150 euro per biljett) går rakt till regimen, viskar mannen.

Även kvinnan från ambassaden har många historier som hon vill dela med sig av. Hon berättar att människors desperata situation gör att de tvingas sälja sina egna barn.

- Det finns ett underskott av flickor i Kina så kineser åker över gränsen och

köper flickor för 1 000 dollar, säger hon.

Kvinnan berättar också att produktionen av metamfetamin hela tiden ökar och att många nordkoreaner numera är beroende av drogen. Det finns många barnsoldater som är så hungriga att de tvingas stjäla mat. Det är anledningen till varför så många lägenheter på nedre botten i Pyongyang har galler över fönstren.

- Glömmer man mat ute så är den borta direkt, inflikar mannen, böjd över träbordet.

Sjukdomar som hiv sprids snabbt eftersom blod inte kontrolleras, och det är vanligt att samma nålar används gång

CHECKLISTAN NORDKOREA

BEFOLKNING: DPRK (Democratic People's Republic of Korea) har mellan 20 och 25 miljoner invånare - siffrorna är osäkra.

KONSTITUTION: Den nuvarande konstitutionen skrevs 1998 och säger att landet är en socialistisk stat som ska styras med Juche-ideologins principer. Det betyder att landet ska vara självförsörjande utan inblandning utifrån.

EKONOMI: Matbrist uppstod vid ett flertal tillfällen på 90-talet vilket ledde till svält. Miljoner människor befaras ha dött. Detta gjorde att myndigheterna uppmanade befolkningen att odla upp ännu mer mark. En åtgärd som ledde till ökad erosion. Katastroferna har också lett till att en stor del av befolkningen nu är beroende av mathjälp utifrån.

TELEFONI: Sedan 2013 får turister ta med sig mobiltelefoner in i landet. Men telefonerna plockar inte upp någon signal. Det går att skicka e-post från utvalda hotell för ett par dollar per mejl, men det går inte att ta emot meddelanden.

PENGAR: Turister kan till exempel handla med euro, dollar eller den kinesiska valutnan yuan. Däremot får de inte använda den nordkoreanska valutnan Won.

RESA DIT: Endast organiserade gruppresor är tillåtna i Nordkorea. Det finns ett par olika svenska arrangörer som ordnar resor dit.

på gång inom sjukvården.

- Man använder samma bedövningsmedel som Östeuropa hade på 60-talet, och handskarna slängs aldrig, konstaterar kvinnan.

Inte heller affärsmannen är särskilt optimistisk inför framtiden.

- Det enda som har förändrats under de år jag har varit här är att vissa kvinnor numera bär minikjol, säger han och pekar på tv:n som hänger på bryggeriets vägg.

Där visas en musikvideo med ett kvinnligt popband. Videon kryddas med inkläppa bilder av flygande missiler och soldater som marscherar. ■